

Voorzitter: E. Armut (CDA)

Namens de raad: T. van de Vendel (GroenLinks), J. van Veen (PvdA), T. Rustenbiel (D66), W. Pechler (PvdD), H. Moerkerk (Stadspartij 100%), J. Dijk (SP), E. Akkerman (VVD), D. Swets (S&S), S. Wennink (CU), I. van Jaarsveld (CDA), L. van der Laan (PvhN)

Namens het college: C. Bloemhoff (wethouder)

Namens de griffie: W. Bierman

Noodpakket energiekosten + stand van zaken + continuering 2023 herstelagenda Groningen Vooruit

00:16:54

Voorzitter: Welkom allemaal bij deze meningsvormende sessie over het agenderingsverzoek Noodpakket energiekosten en raadsvoorstel Stand van zaken en continuering 2023 herstelagenda Groningen Vooruit. We hebben voor deze sessie negentig minuten beschikbaar. Dat betekent vier minuten spreektijd per fractie en zestien minuten voor het college. Zoals u in het voorbereidingsmemo heeft kunnen lezen, gaan we de bespreking in twee termijnen doen. De eerste termijn is bedoeld voor eventuele toelichting en het stellen van politieke vragen. Hierna volgt een korte reactie van het college op de mogelijke vragen. In de tweede termijn volgt een debat over de uit de eerste termijn resterende punten. Ook kunt u in deze termijn uw eventuele moties en/of amendementen aankondigen. Tot slot kan het college nog een korte reactie geven op eventuele aangekondigde moties en/of amendementen. Is dat voor iedereen duidelijk?

00:17:53

Voorzitter: Dan gaan we beginnen met de eerste termijn. Is er behoefte aan een toelichting van de bespreekpunten vanuit de indienende partijen? De heer Rustebiel, D66.

00:18:03

De heer Rustebiel (D66): Zal ik proberen er woorden aan te geven? Het staat denk ik best wel goed in het agenderingsverzoek. We trekken geld uit voor een noodpakket voor mkb. Dat is een uitvloeisel van het bredere steunpakket dat we in september vast hebben gesteld. Dit zijn de kaders voor dat pakket en daar hebben wij als partij opvattingen over en wellicht andere partijen ook. Dat kan het college dan meenemen in de uitvoering, wat ons betreft.

00:18:26

Voorzitter: Dank u wel. Kan ik u ook meteen het woord geven voor uw eerste woordvoering?

00:18:31

De heer Rustebiel (D66): Dat mag, dank u wel. Vorig jaar heeft het college in allerijl een noodpakket gemaakt door de enorme paniek die er toen was door de energiemarkt. Die paniek is een beetje weggeëbd, maar de gevolgen daarvan gaan nog lang doorwerken. Tegelijkertijd waren er toen vanuit de raad heel veel vragen over hoe een noodpakket precies in zijn werk gaat, waar gaat het naartoe, is het niet te ongericht, kan het niet met meer maatwerk, gaat meer maatwerk niet ten koste van de snelheid en allemaal dat soort dingen. Nu gaan we het hebben over ondernemers. Het gaat om heel veel geld, één komma vier miljoen. Dat is net zoveel geld als voor de economische agenda, waar we vorige week

over spraken. We hebben toch wel wat vraagtekens bij de mate waarin en hoe dit geld wordt uitgegeven. Wij constateren dat heel veel geld van het mkb-noodpakket deels gaat naar de gemeentelijke organisatie en het lijkt te gaan om ambities die de coalitie toch al had. Er gaat ook heel veel geld naar technologie, een Klusbus en communicatie, waarbij de impact voor ondernemers heel indirect is. Wij vrezen dus dat het veel bureaucratie op gaat leveren. Mijn fractie had liever gezien dat er wat slimmer was ingezet op middelen, waardoor de gelden direct bij ondernemers terechtkomen of via maatregelen bij de ondernemers terechtkomen. Wij maken ons daar wel zorgen over. We zijn benieuwd of het college niet overwogen heeft om een paar hele specifieke maatregelen aan te vullen en of het ook niet van mening is met D66, dat heel veel ambities, die nu een extra intensivering krijgen met het personeel, er toch al waren en niet per se heel veel te maken hebben met de energiecrisis, waar we toen in zaten.

00:20:07

Voorzitter: Ik onderbreek u even voor een vraag van de heer Dijk van de SP.

00:20:11

De heer Dijk (SP): Voorzitter, ik heb twee vragen, maar laat ik bij de eerste beginnen. Hoe komt u bij dit agenderingsverzoek? Waar komen signalen vandaan dat het of wel goed zou gaan of niet goed zou gaan en waar zit hem dat in?

00:20:27

De heer Rustebiel (D66): Wij hebben dit geagendeerd, omdat wij zien dat er veel geïnvesteerd wordt in de gemeentelijke organisatie en er te weinig rechtstreeks bij ondernemers terecht dreigt te komen. Dat hebben ook een aantal ondernemers geconstateerd en zij deelden dat met ons. Zij zeiden, dat het leeuwendeel van die middelen bij de ondernemers terecht zou moeten komen. Dat lijkt nu niet het geval, dus daar komt het vandaan.

00:20:50

Voorzitter: U heeft nog een vervolgvraag van de heer Dijk of zijn tweede vraag.

00:20:53

De heer Dijk (SP): Mijn tweede vraag. Ik had dit antwoord al een beetje verwacht. D66 zei net in de inleiding, het had misschien directer naar de ondernemers moeten, bijvoorbeeld met een paar hele specifieke maatregelen. Waar moet ik dan aan denken? Als het zo algemeen en abstract blijft, vind ik het moeilijk om daar een debat over te voeren.

00:21:14

De heer Rustebiel (D66): Er staat bijvoorbeeld in het pakket ook een maatregel, ik had deze vraag verwacht, een budget/subsidie kleinere verduurzamingsmaatregelen. Dat is één van de punten die het college een kleine intensivering geeft. Je had bijvoorbeeld kunnen kiezen om daar veel meer geld op te zetten en veel minder geld op de overhead die nu lijkt te ontstaan. Dat was een mogelijkheid geweest.

00:21:32

Voorzitter: Daar heeft de heer Jaarsveld van het CDA nog een vraag over. De heer Van Jaarsveld. Ik zei het verkeerd, want u keek zo naar mij.

00:21:40

De heer Van Jaarsveld (CDA): U vergat de 'van' in Van Jaarsveld. Dank, Voorzitter. Om in aanvulling op de vraag van de heer Dijk over concrete maatregelen te spreken, vindt het CDA iets van parkeerkosten, ook voor bedrijven. We zullen er binnenkort ook met een motie over komen. Dat zou een manier zijn om geld direct bij ondernemers te laten neerslaan of in ieder geval gemeentelijke heffingen daarop te verlagen. Hoe kijkt uw fractie naar zo een voorstel?

00:22:08

De heer Rustebiel (D66): Volgens mij kost anderhalf uur gratis betaald parkeren in Haren ongeveer anderhalf ton per jaar. Dat is best te doen en daar zouden wij best wel voor te porren zijn. Alleen dat heeft wat mij betreft helemaal niets te maken met de geest en de letter van het noodpakket dat ook uw fractie heeft vastgesteld. Ik denk dat we wel een beetje binnen de kaders moeten blijven, die wij als raad hebben gekozen.

00:22:27

Voorzitter: Dan heeft de heer Van Moerkerk van de Stadspartij nog een vraag.

00:22:30

De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen): Dan heb ik nog een concrete vraag. Er staat er ergens in de regeling een voucherconstructie uitgedeeld via SNN. SNN bleek ook heel efficiënt te kunnen werken tijdens corona voor het uitzetten van kleine subsidies richting ondernemers vanwege de anderhalvemetermaatschappij. Denkt u niet dat via SNN veel meer generieke, maar dan wel kleine, regelingen zouden kunnen worden uitgezet? Vouchers van 1.000 of 2.000 euro voor bepaalde regelingen. Dan hoeft er niet een grote overhead overheen en is het een efficiënt apparaat. Het is indirect een vraag aan het college of dat een grotere component zou kunnen zijn in dit voorstel.

00:23:08

De heer Rustebiel (D66): Ja, dat klinkt als een interessante optie.

00:23:13

Voorzitter: Had u nog verder willen gaan met uw woordvoering of was die inmiddels afgerond?

00:23:17

De heer Rustebiel (D66): In de tweede termijn reageer ik op wat er verder ingebracht is en op hoe het college reageert.

00:23:21

Voorzitter: Dank u wel. Wie kan ik dan het woord geven? De heer Pechler van de Partij voor de Dieren.

00:23:25

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Dank, Voorzitter. Ik voer vanavond het woord namens mijn fractiegenoot de heer Van Zoelen die helaas elders nodig was. Als de vragen heel technisch van aard worden, dan kan het zijn dat ik u moet doorverwijzen. Volgens mij kom ik zelf een heel eind. Eerst een opmerking over de stukken. In de collegebrief en het raadsvoorstel worden soms andere termen gebruikt en niet altijd dezelfde bedragen genoemd, waardoor het lastig is om te zien wat nu wat is. Ook de omschrijving en het

detailniveau daarvan variëren nogal tussen de twee. Aangezien er op de collegebrief ook geen datum staat, is het lastig op te maken welke recenter is. Ik ben er voor mijn woordvoering maar van uitgegaan dat het raadsvoorstel recenter is. Ik zal op de bespreekpunten van de agenderende fracties ingaan.

00:24:01

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Allereerst het betrekken van de ondernemers en of dat wel genoeg is gebeurd. In de stukken lees ik juist dat plannen voortgekomen zijn uit overleg met de zes bedrijvenverenigingen, met Groningen City Club en VNO-NCW. Voor zover ik het kan beoordelen, zijn die ondernemers voldoende betrokken geweest. Dan Groningen Werkt Slim. Volgens mij zijn heel veel ondernemers juist betrokken bij advies op maat, zeker als er een specifieke adviseur per bedrijventerrein integraal komt kijken naar de problemen en kan helpen bij de oplossingen en een spin in het web is. Het is natuurlijk ook meer dan dat. Naast die 375.000 euro komt er drie ton beschikbaar voor subsidies voor kleine maatregelen. Dan het gebiedsgerichte instrumentarium. Ik lees dat deze twee ton juist gebruikt kan worden voor cofinanciering voor investeringen die ondernemers helpen om direct energie te besparen. Het betaalt tevens de software die nodig is om energie op een slimme manier te delen; een investering die de ondernemers dan dus ook, als het goed is, niet meer zelf hoeven te doen.

00:24:58

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Als laatste de doelgroepenaanpak verhuurders. Als het hiermee inderdaad lukt om de impasse die soms bestaat tussen de hurende ondernemer en de pandeigenaar te doorbreken en te komen tot verduurzaming van een pand, lijkt ons dit een ontzettend waardevolle inzet van middelen met een structureel effect. Nog één slotvraag: wij vragen ons af waarom het college ervoor kiest om een ton vrij te laten vallen naar de algemene reserve? Er is ongetwijfeld nog iets te bedenken of ergens een budget op te hogen, waarmee het mkb verder geholpen kan worden, dus daar hoor ik graag de motivatie van.

00:25:29

Voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan Student en Stad.

00:25:35

De heer Swets (Student en Stad): Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, ook ik zit hier namens mijn collega, Mirthe Goodijk, die elders nodig was. Mochten de vragen te technisch worden, dan verwijs ik u daar naartoe. Onze partij is mede-indiener geweest van deze agendering. Dat kwam vooral, zoals D66 al uitlegde, doordat een heel groot gedeelte van het noodbudget in de organisatiekosten of in het ambtelijke apparaat gaan zitten, dan dat er daadwerkelijk bij de ondernemers terecht komt. We zien wel een deel van de maatregelen, zoals de vouchers van 1.000 euro, bij de ondernemers terechtkomen, maar we hadden graag gezien dat de rest van het geld ook iets directer bij ondernemers terecht zouden komen. Daarnaast vinden we het wel heel goed dat er wordt gewerkt aan het slimmer delen van warmte en energie, zoals de heer Pechler net ook aangaf, maar daarvoor bestaan op dit moment ook al andere programma's en juist met dat programma gaan behoorlijke overheadkosten gemoeid. De vraag is of het niet slimmer is om dat te combineren met al bestaande programma's? Dat was een groot deel van de woordvoering. Dank u wel.

00:26:46

Voorzitter: Dank u wel. Wie kan ik dan het woord geven? Mevrouw Akkerman van de VVD.

00:26:53

Mevrouw Akkerman (VVD): Dank u wel, Voorzitter. Ik kan me aansluiten bij de mede-indieners van het agendaverzoek. Misschien als reactie op wat de Partij voor de Dieren net zei. Wij lezen in de stukken wel dat ondernemers gesproken zijn. Ik lees vooral dat hun zorgen gedeeld zijn, maar niet zozeer de ideeën die zij hebben ingebracht hebben over hoe je dat geld goed zou kunnen besteden. Ik vraag me af of het inderdaad bij ondernemers vandaan komt om € 375.000 in Groningen Werkt Slim te steken. Aanvullend nog, we hadden in november, toen we het hele pakket bespraken ook gevraagd om maatregelen waarbij je kunt zorgen dat elke euro die je erin steekt meer oplevert. We vroegen ons af of die vraag ook expliciet aan ondernemers is gesteld of zij daar goede ideeën over hebben? Wij hebben toen ook gevraagd, misschien moeten we breder kijken en anders kijken en vooral vragen aan ondernemers wat hebben jullie nodig? We noemden toen als voorbeeld dat je misschien wel je tuinhuisje mag verhuren via Airbnb. Je kunt ook denken aan mogelijk maken dat een bakker toch op zondagochtend spullen mag verkopen en misschien moeten we dat mogelijk maken. Het is een beetje krom als een bakker zou zeggen, daarmee kan ik genoeg omzet halen en daarmee red ik het, dat we dan zeggen dat willen we niet en dat we via de achterdeur subsidie moeten geven. We zijn benieuwd wat het college daarvan vindt.

00:28:02

Voorzitter: U heeft daarover een vraag van de heer Dijk.

00:28:04

De heer Dijk (SP): Voorzitter, ik vind dat soort dingen prima. Net als een discussie over parkeren, wat net ook al een beetje gebeurde. Echter, volgens mij gaat het over dit pakket en dat dit geld op die manier bij ondernemers terecht moet komen? Nu komt u zelf met allerlei voorbeelden die daar echt niets mee te maken hebben. Dat vind ik een beetje gek.

00:28:24

Voorzitter: Mevrouw Akkerman.

00:28:25

Mevrouw Akkerman (VVD): Ik leidde dat stuk bewust in met de zin, dat we ondernemers moeten vragen wat zij nodig hebben en dat het zou kunnen dat. Misschien zeggen zij dit wel helemaal niet, dat zou kunnen. Dank u.

00:28:35

Voorzitter: U was ook klaar met uw woordvoering? Dank u wel. Wie kan ik dan het woord geven? De heer Van Veen van de Partij van de Arbeid.

00:28:42

De heer Van Veen (PvdA): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. U en de andere raadsleden ook hebben mij al eerder in debatten horen vertellen, dat het voor ons echt belangrijk is dat dit een eerlijke energietransitie wordt. Het is zo groot en er is zo veel geld mee gemoeid, dat als we het goed doen we Groningen echt eerlijker, rechtvaardiger en duurzamer kunnen maken. Oftewel een Groningen wat we als PvdA graag zien. Tot nu toe hebben we in de raad vooral gesproken over de energietransitie voor inwoners. Als we kijken naar spreektijd in

ieder geval, want daarmee wil ik niet zeggen dat we geen oog hebben voor de ondernemers en het bedrijfsleven. Sterker nog, bij de laatste begrotingsbehandeling hebben we ook een motie ingediend, waardoor een half miljoen extra is uitgetrokken. Er zijn natuurlijk ook allemaal pakketten en er is een economische agenda, maar toch goed, dankzij de indieners, dat we vandaag ook het debat daarover voeren, dus dank daarvoor.

00:29:23

De heer Van Veen (PvdA): Voor onze Groningse ondernemers is het geen makkelijke tijd geweest. Voorafgaand aan deze energie-inflatie werden ze immers ook al hard geraakt door twee jaar corona. Vanuit de gemeente is er al die tijd hard gewerkt om hen, voor zover dat mogelijk was, te ondersteunen daarbij. Eerst met Groningen Vooruit en later ook aangevuld met dit pakket van drie komma drie miljoen. Terecht ook en het zijn keuzen waar de PvdA echt achterstaat. Per brief zijn we al uitgebreid geïnformeerd over de bestedingen binnen Groningen Vooruit, maar over het noodpakket van drie komma drie miljoen hebben we nog geen update gehad. Ik moet even kijken, hoe ik dit niet technisch ga vragen, maar ik ben wel benieuwd hoe het college denkt dat het tot nu toe gaat met dat noodpakket. Wordt er veel gebruik van gemaakt en heeft u het idee dat het de goede kant opgaat? Een vergelijkbare vraag rondom het proces, rondom het maken van het pakket, hoe waardeert het college dat? Er is met die ondernemers en met die bedrijvenverenigingen gesproken en is dat ook genoeg geweest of had het anders gemoeten? Het is nog een beetje oefenen met de twee termijnen, dus ik ga denk ik mijn reactie op de vraag van de indieners bewaren voor de tweede termijn. Dank u wel.

00:30:26

Voorzitter: Dat mag. Wie kan ik dan het woord geven? De heer Dijk van de SP.

00:30:39

De heer Dijk (SP): Voorzitter, echt heel kort. Volgens mij hebben de indieners in hun agenderingsverzoek allerlei vragen gesteld. Die kan ik gaan beantwoorden, maar volgens mij moeten we ook beseffen dat het, in de tijd dat dit pakket gemaakt werd, met stoom en kokend water ging. Dat niet alles gaat zoals we misschien wilden, dat zou heel goed kunnen. Dan is mijn vraag aan het college: wat vindt zij zelf dat er beter had gekund en wat is nu nog aan te passen, waardoor – natuurlijk wil iedereen hier dat, volgens mij – zoveel mogelijk van dit pakket ook echt bij ondernemers terecht komt?

00:31:14

Voorzitter: Daar heeft u een vraag over van de heer Rustebiel.

00:31:16

De heer Rustebiel (D66): U bent u altijd die fracties dan terecht vraagt, wat bedoelt u concreet en wat zou uw idee zijn. Die vraag wil ik dan nu ook graag even bij uw fractie neerleggen. Wat zou uw idee dan zijn?

00:31:26

De heer Dijk (SP): Ontzettend goed en daar zal ik ook glashelder over zijn. Die heb ik niet, want anders had ik het hier gedeeld met jullie. Volgens mij terecht dat dit geagendeerd wordt. Ik heb echter niet een mooi lijstje met dingen, waarvan wij zeggen, dat kan sneller, beter, efficiënter en doelgerichter.

00:31:44

Voorzitter: U hebt een vraag van de heer Moerkerk van de Stadspartij en daarna van het CDA.

00:31:49

De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u wel, Voorzitter. Vindt de SP niet dat er nu iets te veel van de middelen landt bij een ambtelijke organisatie die tegen ondernemers gaat praten in plaats van ze echt fysiek te helpen met middelen?

00:32:02

De heer Dijk (SP): Dan heeft u het waarschijnlijk over Groningen Werkt Slim? Bedoelt u dat?

00:32:09

De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen): Ik bedoel dat er heel veel middelen, die nu verdeeld worden, belanden in fte's.

00:32:17

De heer Dijk (SP): Dat weet ik niet. Als het ontzettend doeltreffend is en het helpt ondernemers echt vooruit, dan zou het heel goed kunnen dat je dit nodig hebt om uiteindelijk het doel te bereiken van energiebesparingen of bijvoorbeeld om de energielasten naar beneden te krijgen bij ondernemers. Het zou heel goed kunnen.

00:32:34

Voorzitter: De heer Van Jaarsveld.

00:32:36

De heer Van Jaarsveld (CDA): Dank. U heeft zelf, uw partij, toen de eerste vorm van dit pakket werd opgetuigd, denk ik terecht een heel groot punt gemaakt van mbo'ers en stageplekken. Een mbo-traineeship of een programma in die richting, ik weet de exacte benaming niet meer. Dit is nu één van de dingen die niet zijn gelukt. Ik vroeg me af hoe u daarop reflecteert?

00:33:00

Voorzitter: De heer Dijk, SP.

00:33:02

De heer Dijk (SP): Op dat onderdeel dat niet gelukt is? Dat is zonde.

00:33:09

De heer Van Jaarsveld (CDA): Als ik mag? Dank. De reden dat het niet is gelukt, is dat er onvoldoende vraag naar was bij het bedrijfsleven. Nu hebben we geld over en we sturen in tal van richtingen fte's om bijvoorbeeld te stimuleren dat ergens vraag naar komt of dat het aanbod beter onder de aandacht wordt gebracht. Ziet u een mogelijkheid of denkt u met mij dat het eventueel handig is om dat ook voor dit programma te doen?

00:33:39

Voorzitter: De heer Dijk.

00:33:40

De heer Dijk (SP): Ik wil daar altijd naar kijken. U komt daar nu mee en ik vind het niet per se direct een goed of slecht plan, maar ik wil er altijd naar kijken. Ik heb eerder ook aangegeven dat wij inderdaad werk en stageplekken voor mbo-studenten ontzettend belangrijk vinden.

Er zou dus geen reden zijn om daar niet namens de SP op een open manier naar te kijken, als u daar een goed plan voor heeft.

00:34:02

Voorzitter: Dank u wel. Kan ik het woord geven aan de heer Van der Laan, Partij voor het Noorden?

00:34:07

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Dank u wel, Voorzitter. Driehonderd en vijftien duizend van één komma negen miljoen is zo ongeveer 20 procent. Daarvan kun je zeggen, voor de eigen organisatie. Echter, we weten doorgaans wat de kosten zijn om dit soort dingen te verdelen en misschien ontstaat er toch wel een soort multipliereffect vanuit de gemeentelijke organisatie richting ondernemers. Tegelijkertijd is één komma negen miljoen natuurlijk nooit toereikend om alle ondernemers met financiële problemen te helpen. We wachten even de reactie van het college af, Voorzitter.

00:34:50

Voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Wennink, ChristenUnie.

00:34:54

De heer Wennink (ChristenUnie): Dank u wel, Voorzitter. In de eerste termijn een korte reflectie dat de middelen die we beschikbaar hebben gesteld een bepaalde reden hebben. Uiteindelijk hoop je ondernemers te helpen en uiteindelijk probeer je dat als gemeente op een manier te doen waarmee je het meeste bereikt op de lange termijn. Wij kunnen ons, de brieven lezend, voorstellen dat je inderdaad uiteindelijk niet de energierekening kunt betalen voor de bedrijven. Uiteindelijk probeer je dus een systeem in te richten, waarbij je op meerdere manieren, op verschillende vlakken en in verschillende regelingen, iets bewerkstelligt. Het zit deels in de eigen organisatie om het uit te voeren en deels betekent dat vouchers of andere vormen van bijdragen aan bedrijven. Voor de eerste termijn lijkt het me voldoende om aan te geven dat wij ons wel kunnen vinden in de besteding zoals nu genoemd is.

00:35:47

Voorzitter: Dan geef ik het woord aan GroenLinks.

00:35:49

De heer Van de Vendel (GroenLinks): Dank u wel, Voorzitter. Het is de afgelopen jaren ontegenzeggelijk een interessante en zware tijd geweest voor veel ondernemers met eerst de coronacrisis en toen de energiecrisis. We zijn blij om te zien dat ondanks dat de ondernemers in de gemeente er alsnog goed voorstaan en dat er veel veerkracht is getoond door alle ondernemers in de gemeente. Ik denk dat we met deze maatregelen juist die veerkracht in de toekomst groter laten zijn. Gelukkig is het aantal faillissementen nog steeds relatief laag. Laten we dat in de toekomst zo houden. Ik denk dat dit soort maatregelen juist onze ondernemers in staat moeten stellen om flexibeler en weerbaarder te blijven.

00:36:34

Voorzitter: U hebt een vraag van de heer Van Jaarsveld.

00:36:36

De heer Van Jaarsveld (CDA): Dank u wel, Voorzitter. Ik vraag me af waar GroenLinks op

baseert dat ondernemers in Groningen er goed voorstaan? Kijk, dat er bewonderenswaardige veerkracht is getoond, daar ben ik het helemaal mee eens. Echter, waar u op baseert dat het goed gaat, vraag ik me heel erg af. Een heleboel ondernemers gaan namelijk nu pas beginnen met terugbetalingen bijvoorbeeld aan de Belastingdienst. We gaan nu pas een tijd in, waarin we zien of mensen overeind blijven of niet. Als u zegt, we hebben faillissementen voorkomen en laten we hopen dat we dat kunnen blijven doen, dan vind ik dat u wel een erg grote broek aantrekt en op de zaken vooruitloopt. Ik vraag me af hoe u daarnaar kijkt.

00:37:13

Voorzitter: GroenLinks.

00:37:14

De heer Van de Vendel (GroenLinks): Het is inderdaad belangrijk dat we de komende tijd goed blijven ondersteunen. Ik denk dat we hiermee zeker die ondernemers helpen en op die manier dat kunnen voorkomen.

00:37:31

Voorzitter: Nog een korte vervolgvraag van de heer Van Jaarsveld, CDA.

00:37:35

De heer Van Jaarsveld (CDA): Dank u wel. Ik denk dat het college terecht omschrijft dat we weinig kunnen en dat het college probeert te doen wat ze kan met uw steun en met veel bredere steun. Ik hoor een beetje in uw woorden, dat u denkt dat wij ervoor hebben gezorgd als gemeente of u, als coalitie, dat ondernemers niet zijn omgevallen. Ik vraag me af of u dat echt denkt? Zo klinkt het wel en ik denk echt dat u dan de plank mislaat.

00:38:00

De heer Van de Vendel (GroenLinks): Wat waren uw laatste woorden, want ik kon de laatste zin net niet helemaal verstaan.

00:38:06

De heer Van Jaarsveld (CDA): Dat het in uw woorden klinkt alsof u daadwerkelijk denkt dat de gemeente, wij hier, met dit soort maatregelen faillissement hebben voorkomen. Of u dat echt denkt, want zo klinken uw woorden?

00:38:15

De heer Van de Vendel (GroenLinks): Nee, dat bedoelde ik niet.

00:38:16

Voorzitter: Graag even via de voorzitter spreken. Ik geef het woord aan de heer Van de Vendel voor een reactie.

00:38:20

De heer Van de Vendel (GroenLinks): Nee, dat bedoelde ik niet.

00:38:25

Voorzitter: Gaat u verder met uw woordvoering.

00:38:26

De heer Van de Vendel (GroenLinks): Dat was het.

00:38:27

Voorzitter: Dat was het. Dan heeft u nog een vraag van D66.

00:38:32

De heer Rustebiel (D66): Een brede beschouwing van GroenLinks op de stand van de economie. Ik kan me er best wat bij voorstellen. Alleen de vraag van de indienende fracties was: vindt u de verdeling van de gelden op deze manier, zoals het college voorstelt, doelmatig en bent u niet bang dat het bureaucratiserend werkt?

00:38:51

De heer Van de Vendel (GroenLinks): Ik denk dat dit een doelmatig verdeling is. Ik ben ook niet per se bang dat het bureaucratiserend werkt. Nee, ik deel die zorgen niet per se.

00:39:03

Voorzitter: Als daarmee al uw politieke vragen zijn gesteld...

00:39:07

Voorzitter: Oh, de heer Van Jaarsveld nog voor de woordvoering.

00:39:12

De heer Van Jaarsveld (CDA): Dank, Voorzitter. Drie punten. Over de digitaliseringsvouchers wordt geschreven, dat in eerdere ronden, mede doordat de Groninger City Club toen de uitvoering deed, het echt vooral bij de bedrijven in de binnenstad is neergeslagen. Heeft het college er zicht op dat het nu via de SNN ook echt in Haren en Ten Boer terecht gaat komen? Welke rol kunnen bijvoorbeeld die parkmanagers daarin spelen of de gedeelde adviseur die we nu op Haren en Ten Boer gaan zetten? Hoe ziet het college dat voor zich? Ik ben erg benieuwd of het college denkt of het nog zin heeft om, nu er geld over is, iemand te zetten op het ontwikkelen van dat mbo-traineeprogramma? Of we hopen dat het nog gepusht kan worden dat bedrijven er meer open voor gaan staan? Het lijkt nu door gebrek aan belangstelling vanuit het bedrijfsleven niet van de grond te zijn gekomen. Voor de rest deel ik veel van de vragen die de indienende fracties hadden en kijk ik uit naar de beantwoording.

00:40:19

Voorzitter: Volgens mij missen we dan alleen nog de Stadspartij voor de woordvoering. Kan dat kloppen?

00:40:25

De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank, Voorzitter. Ik heb met mijn vraag aan het begin al gezegd, dat ik vind dat geld op meer generieke wijze dan via SNN bij de ondernemers zou kunnen landen. Ik ben niet zo heel erg gecharmeerd van veel nieuwe adviseurs die gaan praten met ondernemers. Ik vind dat wat te wollig. Vanuit mijn eigen perspectief als ondernemer weet ik ook niet of dat zo gewenst is bij veel ondernemers. Daar wilde ik het nu even bij laten in deze ronde.

00:40:52

Voorzitter: Dank u wel. Als er verder geen politieke vragen meer zijn, dan geef ik nu eerst het woord aan het college.

00:40:58

Mevrouw Bloemhoff: Dank u wel, Voorzitter. We bespreken vandaag twee stukken. Groningen Vooruit uit de vorige collegeperiode, de uitvoering van toen de

coronaherstelmaatregelen, maar ook een soort structuurversterking in de economie en het noodpakket energiekosten. Wat toen gold, dat geldt nu ook. Je komt plotseling in een situatie terecht door corona en dan moet je nadenken over: hoe ga jij ons mkb, de ondernemers, op een goede manier ondersteunen om het goede te doen. Het heeft ongelofelijk veel capaciteit gekost, van ambtenaren en van bedrijvenverenigingen et cetera, om daar de goede dingen te doen. We hebben natuurlijk ook gezien dat sommige dingen werken en daar doe je dan meer van. Sommige dingen werken niet en daar stop je weer mee. Die flexibiliteit moet je per definitie altijd binnen zo een noodpakket hebben. Dat was toen zo en dat geldt voor dit noodpakket, wat we nu hebben gepresenteerd, ook. De omstandigheden veranderen en die veranderen rap. Toen ook lockdown; welke sector mag wel open en welke sector mag niet open. Toen ging het echt om een aantal sectoren die zwaar getroffen werden door de coronacrisis. Daar kon je heel gericht maatregelen op nemen en heel gericht zeggen, we moeten bijvoorbeeld de horeca ondersteunen en we moeten de winkeliers ondersteunen.

00:42:27

Mevrouw Bloemhoff: Nu hebben we echter – inmiddels gaan de energiekosten gelukkig, als je het landelijk bekijkt, weer redelijk richting het oude tarief – een energiecrisis en vaak natuurlijk nog gecombineerd met schulden uit de coronatijd voor ondernemers. Dit tweede noodpakket is gericht op de stijgende energiekosten en ook natuurlijk inflatiecorrectie. Als je dan kijkt wat je kan doen, dan is dat anders dan in het geval van corona. Laat ik daar een voorbeeld van noemen. Met corona kon je heel gericht zeggen, die sector is getroffen, dus die gaan we een x-bedrag geven. Hier kon je dat niet sectoraal bepalen. Het zijn grote bedrijven en het zijn kleine bedrijven. We wisten natuurlijk dat de bakkers en de snackbars, die veel energie gebruiken, getroffen zijn. Daar zijn landelijke maatregelen voor gekomen. Eerst was daar veel reuring over, omdat je twaalf en een half procent van je omzet aan energiekosten moest hebben. Later is dat gelukkig, ook door lobby van diverse partijen en gemeenten, naar beneden gebracht.

00:43:38

Mevrouw Bloemhoff: De aanname dat je elk bedrijf een bepaald bedragje kunt geven, daar hebben we niet voor gekozen, omdat dat onuitvoerbaar voor ons was. Je kunt niet goed selecteren welk bedrijf wel en dan kom je dus op heel veel bedrijven, die je dan een paar honderd euro of 500 euro geeft, wat een druppel op een gloeiende plaat is. Of je selecteert wel heel strak uit, maar daar verlies je ook weer een aantal bedrijven mee die het ook nodig hebben. Dat is niet mogelijk gebleken en daar hebben we het ook over gehad met de bedrijvenverenigingen. In algemene zin, waarom het niet rechtstreeks naar de bedrijven gaat, is omdat wij niet goed de criteria daarvoor konden vaststellen.

00:44:22

Mevrouw Bloemhoff: Ik wil maar zeggen, er ontstaat paniek – D66, de heer Rustebiel, refereerde er al aan – en dan ga je naar beste eer en geweten een pakket proberen samen te stellen dat de getroffen mensen helpt. De eerste vraag van D66 is zijn ondernemers nu wel betrokken geweest. Hoe zijn ondernemers betrokken geweest, hoe kijkt u terug op het proces en diverse vragen. Het moest allemaal ontzettend snel, maar we hebben de ondernemers wel betrokken. Heel goed zelfs. We hebben gezegd: "Jongens, we zitten met de handen in het haar, we willen wat doen en we zien dat er nood is, wat kunnen we doen?"

Die vraag hebben we heel open bij de bedrijvenverenigingen, bij de GCC en bij VNO-NCW neergelegd. Zij hebben ook meegedacht over het hulppakket. Meteen toen de raad op twee november dat hulppakket heeft vastgesteld, is contact opgenomen met de voorzitters van de bedrijvenverenigingen over wat we kunnen doen en hoe we ondernemers op de best mogelijke manier kunnen ondersteunen. We kwamen op dat ene loket, waar je heel gericht...

00:45:28

Mevrouw Bloemhoff: Ik kan me nog heel goed herinneren dat ze dat inbrachten in het overleg en de koepel economische agenda: ga maatwerk toepassen, want er zullen bedrijven door kunnen gaan met hun bedrijfsvoering, maar er zullen ook bedrijven niet meer levensvatbaar zijn. Iemand eens een keer mee laten kijken naar wat is je bedrijfsmodel en hoe gaat het met je, dat werd nadrukkelijk genoemd. Tevens werd die verduurzaming genoemd, dus kies voor structurele verduurzaming. Kies voor een aantal kleine energiebesparende maatregelen en kies voor de Klusbus. Dat is met de voorzitters van de bedrijvenvereniging ook besproken qua ideeën.

00:46:06

Mevrouw Bloemhoff: Dan is de aanname van D66 dat wij, als we investeren in Groningen Werkt Slim, in de ambtelijke organisatie investeren. Nee, want Groningen Werkt Slim is geen eigen organisatie, maar een initiatief van vier Groningse bedrijvenverenigingen, Zuidoost, West, VBNO en GCC, de gemeente Groningen en de provincie Groningen. Zij zijn dus sterk vertegenwoordigd in de werkgroep en de stuurgroep van Groningen Werkt Slim. Een mooi voorbeeld is, u ziet allemaal die bordjes hier bij de voordeuren van 'Sorry, we are closed', de deur is dicht om energie te besparen. Dat soort kleine dingen, pakketten met concrete tips, maatregelen die je kunt nemen en de Klusbus kan allemaal via Groningen Werkt Slim worden ingezet. Eén van de dingen die we doen, is dat we via Groningen Werkt Slim per bedrijventerrein een vast contactpersoon op dat bedrijventerrein willen hebben. Ik zeg er meteen bij, die zijn nog niet aangesteld, dus we zijn nog niet zover dat we dat al hebben geregeld. Daar moet echt, wat mij betreft, tempo in komen dat die ook daadwerkelijk worden aangesteld. Het is geen zelfstandige organisatie, dus de medewerkers staan wel op de gemeentelijke loonlijst, maar zij werken voor de stuurgroep van Groningen Werkt Slim, waar de bedrijvenverenigingen mede aan het stuur zitten. Dat in algemene zin over de manier, waarop we dat georganiseerd hebben.

00:47:39

Mevrouw Bloemhoff: Dan ga ik toe naar de beantwoording van een aantal andere vragen. D66 had de vraag of je ook meer van die verduurzamingsvouchers zou kunnen doen of dat anders zou kunnen doen. Er staat in de brief dat opschaling mogelijk is. Ons idee is natuurlijk, waar het één niet werkt en geld overblijft, moet je het op een andere manier inzetten als dat kan. Als dit loopt en er is niet genoeg geld, dan zou je natuurlijk budgetten kunnen verschuiven, zoals we binnen dat andere coronapakket ook hebben gedaan.

00:48:15

Voorzitter: Ik onderbreek u even voor een vraag van de heer Van Jaarsveld.

00:48:20

De heer Van Jaarsveld (CDA): Dat was nog over het vorige punt. Ik ben benieuwd naar – ik

hoop dat het niet techniek is – die gelden voor die extra adviseurs. Dat wordt nu incidenteel gedekt. Is het ook echt de bedoeling dat het een bepaalde looptijd heeft van een jaar of er staan we ervoor open dat het langer duurt? Is daar al over nagedacht?

00:48:39

Voorzitter: De wethouder.

00:48:39

Mevrouw Bloemhoff: Het is hiermee voor twee jaar gefinancierd. Daarna zou je naar structurele financiering moeten. Ik denk wel dat het een beweging is die langer is, maar die zou je een boost kunnen geven met dit noodpakket.

00:48:52

Voorzitter: Dan heeft u ook nog een vraag van de heer Moerkerk, Stadspartij.

00:48:57

De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u wel, Voorzitter. De wethouder geeft aan, als een vouchersysteem succesvol zou kunnen zijn, dat het kan worden opgeschaald. Bent u misschien bereid om die ton, die over is, daarvoor te reserveren?

00:49:10

Mevrouw Bloemhoff: Ja, dat zou kunnen. Aan de andere kant denken wij dat we voorlopig voldoende budget hebben binnen de combinatie van Groningen Vooruit en deze brief om weg te kunnen zetten in verduurzamingsmaatregelen. Op dit moment denken wij dat we genoeg budget inzetten. Het is ook wel mooi om te zeggen, die ton is over op Groningen Vooruit, we hebben afspraken gemaakt en we hebben destijds een heel groot miljoenenpakket gepresenteerd. Er is heel veel van gerealiseerd, maar soms ook niet. Dan is de systematiek hier dat we ook eerlijk zeggen dat we geen geld gaan oppotten, maar dingen ook laten terugvallen naar de algemene middelen. We moeten niet op een pot met geld gaan zitten. Als we het niet uitgeven, dan kan uw raad straks bij de jaarrekening een goede afweging maken over wat we willen. U kunt best beslissen dat u die ton weer opnieuw in wilt zetten, maar u kunt ook een integrale afweging maken bij de jaarrekening – er zijn natuurlijk meer wensen vanuit de raad – om op die manier die beslissing te nemen. U moet goed opletten bij de jaarrekening, waar die ton is en dan kunt u daar een andere beslissing over nemen.

00:50:21

Voorzitter: Nog een korte vervolgvraag van de heer Moerkerk.

00:50:24

De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen): Het terugvloeiën van die honderdduizend wordt nu voorgesteld, maar u kunt ook wachten en kijken hoe dit uitpakt de komende twee á drie maanden en het dan wellicht laten terugvloeiën.

00:50:35

Mevrouw Bloemhoff: Ja, dat kan. Het college geeft aan, dat wij verwachten dat binnen dit pakket voldoende middelen zijn gereserveerd om de doelen te kunnen halen. Echter, daar kun je een andere keuze in maken. Dan was de opmerking van Student en Stad om het te combineren met bestaande programma's. Ik denk dat we dat nu juist doen, bijvoorbeeld door de inzet van Groningen Werkt Slim, dus het inzetten wat er al loopt. Niet allerlei

nieuwe dingen verzinnen en bestaande loketten gebruiken. Die vouchers voor digitalisering blijken uit het vorige pakket een enorm succes. Dat willen we dus voortzetten en ook breder inzetten. Toen was er vooral een combinatie met de GCC. Juist via de parkmanagers en de contacten die er zijn in Haren en Ten Boer willen we het in de hele gemeente goed uitzetten. Dat is meteen ook een antwoord op de vraag van de heer Van Jaarsveld.

00:51:35

Mevrouw Bloemhoff: De VVD vraagt wat hebben ondernemers nodig. Dat hebben we uitgevraagd en daar is dit pakket uit voortgekomen. Wat kunnen we doen, is dus besproken met de ondernemers. Kunnen we ook de verdubbelaar inzetten? Of die vraag expliciet gesteld is, dat weet ik niet, maar ik wil wel opmerken dat het noodpakket echt is om de nood te ledigen en het verhaal van Groningen Vooruit gaat juist om de structurele economische versterking van de economie. Daar kijken we dus wel nadrukkelijk naar wat doen we. Bijvoorbeeld zo een digitaliseringsvoucher is daar een heel mooi voorbeeld van. Daar kijken we voor de langere termijn en dit zijn toch maatregelen die voor de kortere termijn zijn.

00:52:25

Mevrouw Bloemhoff: Over de bakkers op zondag ontvangt u binnenkort een brief met informatie over keuzen die daarover gemaakt kunnen worden. De Partij van de Arbeid had ook een opmerking over digitaliseringsvouchers en vroeg of ik daar tevreden mee ben. Ik ben tevreden over de snelheid, waarmee we het pakket hebben samengesteld. Ik ben juist heel tevreden over hoe het proces is gelopen, want je moet in alle snelheid schakelen met de voorzitters van de bedrijventerreinen. De eerlijkheid gebiedt te zeggen, dat ik wel vind dat het nog wat traag gaat met de daadwerkelijke uitvoering van één loket. Dat geeft iedereen aan, maar om daar te komen...

00:53:09

Mevrouw Bloemhoff: Hetzelfde geldt voor de aanstelling van de medewerkers die op de bedrijventerreinen aan het werk gaan. Daar wil ik ook als wethouder de komende tijd wat meer druk op zetten. Dat zullen echter de bedrijvenvereniging ook zelf moeten doen, want het is niet een pakket wat vanuit de gemeente wordt uitgerold, maar dat moet ook door de bedrijven. Het is hun pakket en zij moeten het mede dragen en meehelpen binnen de bedrijvenverenigingen om de voucherregeling en de mogelijkheden onder de aandacht te brengen. We hebben hen daar heel hard bij nodig. Dat kan misschien ook wel iets zeggen over die urgentie. We hadden het net over crisis en paniek. Dat wil ik hier ook even toevoegen. Op dit moment zien wij in het algemeen geen signalen dat er heel veel bedrijven in acute problemen zijn. We vragen dat uit en we vragen dat bij de bedrijvenverenigingen. We hebben weinig faillissementen. We hebben acht faillissementen, dus dat duidt op een iets andere economische situatie dan dat wij in het najaar hadden. Dat maakt misschien ook wel dat daar minder urgentie gevoeld wordt, waardoor dingen wat trager gaan, dan iedereen staat binnen een week in de startblokken. Dat is ook goed om te beseffen. Op het moment dat dingen niet lopen, kunnen we ook geld verschuiven binnen het pakket. Uiteindelijk komen we natuurlijk altijd weer bij uw raad terug over welke onderdelen zijn wel gelukt, welke niet, wilt u wat anders of wilt u andere keuzen maken. Het is natuurlijk een incidenteel pakket en we komen natuurlijk weer bij uw raad terug, net als dat we elke keer hebben gedaan met Groningen Vooruit. Wat had beter gekund en wat aan te passen? Dat is

in antwoord op de vraag van de heer Dijk. Ik vind dat er nog wat meer doorgepakt mag worden in de uitvoering, maar we zijn dus wel trots op hoe snel we tot dit pakket zijn gekomen met dingen, waarvan wij het idee hebben dat de bedrijvenverenigingen er steun aan hebben gegeven en het ook een goed pakket vinden.

00:55:22

Mevrouw Bloemhoff: De digitaliseringsvoucher, daar had ik al antwoord op gegeven, van het CDA. Bij dat mbo-traineeprogramma ben ik nauw betrokken geweest. Dat was een traineeprogramma, voor zover ik heb begrepen, binnen de gemeentelijke organisatie. Dat had toen te maken met dat mbo'ers geen stageplekken meer konden vinden in de coronatijd. Je merkte, toen op een gegeven moment dingen weer opengingen, dat het probleem verdween en mbo'ers kregen wel weer stageplekken. Op dit moment is het zo dat we binnen de gemeentelijke organisatie bbl-plekken hebben, dus traineeplekken voor mbo'ers zijn er gewoon. Dat is geen apart mbo-traineeprogramma, maar ze zitten wel binnen de gemeentelijke organisatie. Dat doen we in het kader van GOA Publiek. Daarnaast hebben we wel...

00:56:10

Mevrouw Bloemhoff: Uw vraag ging namelijk niet zozeer over de eigen organisatie, maar over andere bedrijven. Dit traineeprogramma ging over onze organisatie. Als het gaat om andere bedrijven hebben we het OTP en Kansrijk Beroep, waarmee we mbo'ers op plekken kunnen plaatsen. GOA Publiek hebben we als stichting van verschillende publieke partijen om bij de gemeentelijke overheden, de gemeente Groningen en een aantal andere gemeenten en provincie, bbl-plekken voor mbo'ers te organiseren.

00:56:45

Voorzitter: Dank u wel. Er is nog een vraag aan de wethouder van de heer Rustebiel.

00:56:51

De heer Rustebiel (D66): Dank, Voorzitter. Ik heb volgens mij waardering uitgesproken voor het pakket en begrip voor de urgentie en snelheid waarmee het moest worden vormgegeven. Ik ben ook blij met de flexibiliteit die hier wordt neergelegd. Als het misschien anders moet, dan doen we het anders. Alleen de kern van mijn vraag was, hoe kijkt het college nu naar de verdeling van het geld, als je kijkt naar de kosten voor fte's, communicatie en digitale pakketten versus de impact die het echt gaat hebben voor ondernemer? Dat is het punt waar mijn fractie zich zorgen over maakt. Is dat niet wat scheef in dit pakket?

00:57:24

Voorzitter: De wethouder.

00:57:26

Mevrouw Bloemhoff: Voorzitter, nee. Als we het scheef hadden gevonden, hadden we daar een andere keuze in gemaakt. We hebben het berekend en nogmaals, we hebben dat ook overlegd met de bedrijvenverenigingen. Daar was de behoefte aan ondersteuning bij die structurele verduurzamingsmaatregelen en ook de kleine maatregelen en de Klusbus gecombineerd met praktische maatregelen. Ondernemers hebben behoefte om ondersteund te worden bij welke maatregelen ze nu precies moeten nemen en ook daar kleine subsidies en de Klusbus op in te zetten. Dat werd nadrukkelijk aangegeven. Dat

onderdeel van het pakket gaat ook over die energiecrisis en de digitaliseringsvouchers en we zien nog een aantal andere dingen die we daar goed mee kunnen organiseren. Zo is die afweging gemaakt. Het is natuurlijk wel zo, als hier geld overblijft geld, maar we zien dat die digitaliseringsvouchers moeten toenemen, dat de ruimte er is voor het college om meer digitaliseringsvouchers te doen.

00:58:40

Voorzitter: Goed, dan gaan we omwille van de tijd nu ook door naar de tweede termijn van de raad. Daarin gaat het niet meer om vragen aan het college, maar om een verdiepend debat tussen fracties onderling. U bent daarin vrij om te kiezen welke thema's u daarbij nog aan het licht wil brengen. Wie kan ik als eerste het woord geven? D66.

00:59:01

De heer Rustebiel (D66): Dank, Voorzitter. Als dit pakket ons aangeboden was als onderdeel van een duurzaamheidsplanning, dan had ik dat op zich heel erg logisch gevonden. Alleen onze specifieke zorgen gingen dus over de impact die het heeft op ondernemers. Ik ben blij met de flexibiliteit die het college hier neerlegt om te kijken, als het slimmer kan dat het slimmer gaat en ik denk dat dit ook heel erg belangrijk is. De zorg van D66 komt ook wel een beetje in het antwoord van het college terug. Die moeten we nog aanstellen en ik merk zelf ook dat het wat traag gaat. Dat is nu precies de redenen dat wij dachten, moet je niet op een aantal bestaande maatregelen, bijvoorbeeld zo een voucherregeling, meer inzetten in plaats van allerlei nieuwe organisaties op gaan tuigen met allerlei nieuwe communicatie eromheen. Dat is de zorg die ik het college mee wil geven. Ook omdat een deel van deze ambities eigenlijk ambities zijn die het college al heel lang heeft. Mijn partij ook daar niet van. Alleen de koppeling met de nood, waar ondernemers in zaten, miste mijn fractie een beetje. Ik hoop dat er snel uitvoering kan worden gegeven aan dit programma...

01:00:02

Voorzitter: U hebt een vraag van de heer Van Veen van de Partij van de Arbeid.

01:00:05

De heer Van Veen (PvdA): Dank u wel. Ik vind het toch wel lastig, want ik ken D66 ook als een partij die zegt, we moeten goed luisteren naar de mensen voor wie we het doen. Ik hoorde de wethouder zeggen, als het om dit pakket gaat, dat ook de ondernemers aangaven: kom met Groningen Werkt Slim en ga met ons die structurele energiebesparende maatregelen doen. Als de ondernemers zeggen, doe het op die manier, dan is dat toch een goed idee? Of is dat te simpel gezegd door mij?

01:00:31

Voorzitter: De heer Rustebiel, D66.

01:00:33

De heer Rustebiel (D66): Ten eerste heb je als politieke partij natuurlijk eigen opvattingen die je altijd moet leggen naast de wensen van anderen. Specifiek in dit geval kan ik me voorstellen, dat als je ondernemers vraagt en een plus wil zetten op hen ondersteunen, dat het per definitie natuurlijk al een goed vertrekpunt is. Wij hebben ook contact gehad met VNO-NCW en met de GCC en gaan niet zomaar hier een debat agenderen. Wij horen daar ook de zorg dat er heel veel geld in het proces dreigt te gaan zitten en misschien wat minder

in de ondersteuning. Dat is de reden dat wij het geagendeerd hebben. Dat er ook ondernemers blij zullen zijn en dat ze betrokken zijn an sich is ook goed. Volgens mij kan het naast elkaar bestaan.

01:01:07

Voorzitter: Een vraag van de heer Van der Laan, Partij voor het Noorden.

01:01:10

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Nog even een praktische vraag. In het agenderingsverzoek staat dat het college ervoor kiest om het bedrag 'grotendeels' in de eigen organisatie te steken. Echter, als ik reken: 375.00 op één komma negen miljoen, dan zit je op ongeveer 20 procent. Dat is toch niet grotendeels? Ik heb bij grotendeels altijd het gevoel, meer dan de helft.

01:01:35

Voorzitter: D66.

01:01:38

De heer Rustebiel (D66): U mag zelf invulling geven aan uw begrip van grotendeels. Bij al die verschillende punten staan intensiveringen niet alleen de organisatie, maar ook in communicatie en het proces. Dat gaat echt niet alleen om Groningen Werkt Slim. Als u die brief even goed leest, zult u ook bij andere punten intensiveringen zien staan die gaan over ondersteuning. Het gaat ons niet alleen om dat deel van Groningen Werkt Slim. Het staat gewoon in de brief.

01:02:00

Voorzitter: Dank u wel. Wie kan ik het woord geven? De heer Wennink, ChristenUnie.

01:02:05

De heer Wennink (ChristenUnie): Dank u wel, Voorzitter. Nog even een vraag aan de heer Rustebiel. Wij horen een soort angst dat het uiteindelijk niet meer gaat zitten in ondersteuning, maar in de organisatie. Dat wekt toch een beetje de vraag op wat is die ondersteuning? Bent u het niet van mening dat ondersteuning veel meer is dan alleen geld overmaken aan bedrijven?

01:02:27

Voorzitter: Dan geef ik nog even kort het woord aan de heer Rustebiel voor de beantwoording. U bent wel door uw tijd heen, dus graag kort.

01:02:33

De heer Rustebiel (D66): D66 is sowieso niet voor het zomaar geld geven aan bedrijven. Ook als je een voucherregeling doet, dan moet je daar voorwaarden aan verbinden. Die conclusie, die u hier trekt, klopt volgens mij niet.

01:02:47

Voorzitter: Wie wenst dan het woord voor een woordvoering? De heer Swets, Student en Stad.

01:02:53

De heer Swets (Student en Stad): Dank u wel, Voorzitter. Ook dank aan het college voor de uitgebreide beantwoording. Vooraf hadden wij de vrees, dat er inderdaad veel geld in het

proces zou blijven hangen. Ik denk dat goed is uitgelegd, dat het ook een duidelijke wens is van de ondernemers, dat het geld deels op die manier wordt uitgegeven en dat het vooral aan verduurzaming gekoppeld wordt. We hopen in ieder geval dat die uitvoering, net zoals de wethouder aangaf, snel op gang gaat komen. We hopen ook, zoals de wethouder ook aangaf, dat we het geld flexibel inzetten. Het is ook erg fijn dat we maatregelen die duidelijk goed werken, kunnen intensiveren en dat we met maatregelen waarvan we zeggen, misschien blijft hier inderdaad te veel in het proces hangen – althans zo vat ik dat dan op – kunnen stoppen of in ieder geval kunnen afschalen.

01:03:48

Voorzitter: Dank u wel. Wie kan ik dan het woord geven? De heer Van Veen.

01:03:52

De heer Van Veen (PvdA): Dank u wel. Ten eerste goed om te horen dat het pakket zo goed is afgestemd. Ook wij vinden het echt jammer dat de uitvoering niet snel genoeg op gang komt. Dat is helaas ook iets wat we vaker over Groningen horen, dat we echt heel goed zijn in plannen maken, dat die plannen goed afgestemd worden en dat iedereen het er mee eens is, maar als we het dan moeten gaan doen, dat het helaas vertraging oploopt. Helaas is dit ook weer een voorbeeld hiervan. Hier zal ik ook als raadslid in het vervolg meer op gaan letten en dat we bij andere plannen hier goed naar kijken. Ik had bedacht om pas een reflectie te geven op de vragen na mijn eerste termijn, maar nu heeft de wethouder best wel het gras voor mijn voeten weggemaaid als het om Groningen Werkt Slim gaat. Wat natuurlijk helemaal goed is, maar ik wil toch wel benoemen dat wij het echt goed vinden dat die Klusbus er is. Volgens mij is dat juist een mooi voorbeeld van op een laagdrempelige manier, zoals we dat ook bij inwoners doen, met een Klusbus ook bij mkb'ers langsgaan voor die kleine besparende maatregelen die toch echt wel veel kunnen schelen.

01:04:47

De heer Van Veen (PvdA): Voor mij is Groningen Werkt Slim geen bureaucrativering. Bureaucrativering is voor mij dat je heel veel formulieren moeten invullen. Dit is juist een overheid die helpt en meedenkt, dus volgens mij is dit een goed voorbeeld daarvan. Ten tweede, het gebiedsgericht instrumentarium en de doelgroepenaanpak, zoals het ook in het agendavoorstel stond. Impliciet las ik daarin, dat de indieners zich afvroegen of dat wel genoeg de urgente problemen oplost en dit werd volgens mij net ook bevestigd tijdens het debat. Als je naar de energietransitie kijkt met alles wat erbij komt kijken, dan is dat urgent voor die ondernemers. Er zijn nu al bedrijven die willen uitbreiden en die krijgen van TenneT te horen dat het niet kan, want er is geen netcapaciteit. Er zijn ondernemers die enorm door die energiecrisis geraakt zijn, door de hogere energieprijzen. Volgens mij is het dus heel urgent dat we dit doen. Sterker nog, het is zonde dat we dit nu pas doen en dat we niet drie jaar geleden begonnen zijn en dat we toen niet samen met die ondernemers die grote verduurzaming gedaan hebben. Ik vind het echt vreemd dat hier zo terughoudend op gereageerd wordt. Wat mij betreft, college, ga hiermee door en blijf dit ook op deze manier doen. Dank u wel.

01:05:52

Voorzitter: Dank u wel. Wie kan ik dan het woord geven? GroenLinks.

01:05:59

De heer Van de Vendel (GroenLinks): Dank u wel, Voorzitter. Dank u wel, wethouder, voor de toelichtende woorden en meneer Van Veen voor het mooie betoog. Ik wil me daar grotendeels bij aansluiten. Ik denk dat het heel fijn is dat we op deze manier onze ondernemers weerbaarder voor de toekomst maken en een extra slag maken in de energietransitie en dat ondernemers daar de vruchten van mogen plukken. Ik hoop dat we het snel kunnen uitvoeren.

01:06:28

Voorzitter: Dank u wel. Wie wenst dan nog het woord? De heer Moerkerk, Stadspartij.

01:06:33

De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank, Voorzitter. Ik heb een kleine suggestie over de Klusbus en dat geeft een klein beetje aan, denk ik, in wat voor bureaucratie we dreigen te belanden. We zoeken een ondernemer die niet zoveel werk heeft en misschien wel wat busjes heeft, plakken er Groningen op en geven hem dat geld op basis van hoeveel hij uitvoert en hoe efficiënt hij dat doet. Klaar. We kunnen allemaal eigen mensen gaan aannemen, we kunnen gaan werven, we kunnen het busje gaan regelen en alles, maar het kan ook veel compacter. Het zou ook wat krachtiger kunnen het door ondernemers zelf te laten doen in dit geval. Dat is een suggestie die ik wil doen.

01:07:13

De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen): Mag ik hierop reageren, Voorzitter? Ja, ik denk dat er heel duidelijk een markt voor is en dan komt het ook heel direct bij een ondernemer uit die om werk verlegen zitten of die last heeft van minder opdrachten.

01:07:23

Voorzitter: U heeft een vraag van meneer Dijk.

01:07:25

De heer Dijk (SP): Voorzitter, als die markt ervoor was en die ondernemer was er, waarom is het dan niet gebeurd?

01:07:30

Voorzitter: De heer Moerkerk.

01:07:32

De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen): De vraag is misschien ook of die Klusbus nodig is.

01:07:38

Voorzitter: Dank u wel. Wie kan ik dan het woord geven? Mevrouw Akkerman, VVD.

01:07:46

Mevrouw Akkerman (VVD): Dank u wel, Voorzitter. Ik denk dat het goed is om nog even te noemen, dat wat ons betreft de agendering niet was, omdat we zeiden, het is allemaal heel slecht, maar juist om te kijken wat er eventueel nog beter zou kunnen. In die zin zijn we ook blij met de beantwoording dat er flexibiliteit zit in de maatregelen en dat je onderweg ook kijkt naar wat gaat goed, dan kunnen we daar meer op inzetten en wat werkt niet, dan stoppen we daarmee. Als die flexibiliteit ook in de verdeling zit van geld wat je in je

organisatie steekt en geld wat je rechtstreeks bij ondernemers laat komen, dan zou dat heel mooi zijn. Dank u wel.

01:08:19

Voorzitter: Dank u wel. Heeft u een vraag? Dan krijgt u het woord voor uw woordvoering.

01:08:25

De heer Dijk (SP): Voorzitter, ik had echt een hele korte vraag, want het voelde voor mij ook niet echt als iets wat geagendeerd moest worden, als ik heel eerlijk ben. Mijn hele simpele vraag, zijn er dingen die beter konden. Volgens mij heeft het college een heel eerlijk antwoord gegeven dat sommige dingen wat sneller en meer en beter kunnen. Je kunt het bureaucratie noemen of je kunt zeggen, je had er een marktpartij op af kunnen sturen. Ja, ik heb de vaste overtuiging dat je ook een economie, net als een samenleving, goed moeten organiseren. Dan moet je soms als overheid het voortouw nemen en een Klusbus inzetten en in gesprek gaan met de bedrijvenverenigingen en op die manier ook een economie enigszins democratisch organiseren. Ik ben daar een groot voorstander van, dus ga er vooral mee door. Ik ga ook zeggen tegen degenen die dit geagendeerd hebben, mochten al dat soort dingen niet goed lopen, blijf het vooral agenderen.

01:09:11

Voorzitter: U heeft nog een reactie van mevrouw Akkerman.

01:09:15

Mevrouw Akkerman (VVD): Nu meneer Dijk antwoord heeft op zijn vraag, wat had er beter gekund en het antwoord vooral is dat het sneller zou moeten kunnen – dat zal ongetwijfeld met de capaciteit te maken hebben – heeft de heer Dijk nu wel een idee hoe we dat kunnen doen?

01:09:25

De heer Dijk (SP): Voorzitter, ik heb best wel een goed antwoord gegeven. Sterker nog, ik kan het me ook nog voorstellen. Als er relatief weinig tijd is om dit soort dingen op te zetten, dan kan ik me heel goed voorstellen dat het niet allemaal klaar is. Ik kan me ook herinneren bij het energiepakket, dat steeds werd gezegd door het college, we gaan dit pakket nu maken, dat doen we met stoom en kokend water, dus ga ervan uit dat wij grote slagen eerst willen maken, maar iedereen op de juiste manier bereiken zal echt wel tegenvallen. Daarom vind ik het ook best wel verklaarbaar dat er in de brief en stukken staat, dat daar veel tijd en aandacht naar gaat. Dat geldt voor bedrijven, maar dat geldt ook voor bijvoorbeeld mensen boven 120 procent van het sociaal minimum, die zich zelf niet automatisch melden voor een energietoeslag. Dat weten we, dat wisten we toen en het verbaast me eerlijk gezegd helemaal niet.

01:10:09

Voorzitter: Dank u wel. Wie wenst nog het woord?

01:10:18

Voorzitter: Dan heb ik het idee dat de belangrijkste punten wel aan de orde zijn gesteld. Dan wil ik het college nog de gelegenheid geven om, waar ze dat wenst, kort te reageren.

01:10:31

Mevrouw Bloemhoff: Voorzitter, ik heb met genoegen naar deze tweede termijn geluisterd.

Ik wil er nog een paar reflectiezaken over zeggen. In het vorige debat waar ik zat, ging het over dat de overheid de helpende hand moet bieden. Dat is wat we hier doen. Dat wordt hier 'bureaucratie' genoemd, maar ik wil dat toch even weerleggen. We gaan mensen aanstellen die gaan helpen bij de bedrijvenverenigingen om te adviseren wat ze kunnen doen. Die bedrijvenverenigingen hebben echt nadrukkelijk aangegeven dat die kleine ondernemers niet weten, waar ze moeten beginnen met de verduurzaming, welke subsidies ervoor zijn en hoe ze dat kunnen aanvragen. Die kleine laagdrempelige adviezen, die Groningen Werkt Slim geeft, worden enorm worden gewaardeerd door het bedrijfsleven. Dat is dus juist de overheid, denk ik, die de helpende hand biedt. Waarbij ik dus nog formeel moet zeggen dat die stuurgroep niet eens alleen van de overheid is, maar juist ook van de bedrijvenverenigingen. Daar wil ik mee afsluiten en ook aangegeven dat u natuurlijk op de hoogte wordt gesteld van de voortgang en dat we de suggesties, met name van D66, natuurlijk meenemen, ook als we blijven sturen op een goede uitvoering van dit pakket. Dank u, Voorzitter.

01:11:47

Voorzitter: Dank u wel. Ik heb het idee dat we uitgediscussieerd zijn als het op dit voorstel aankomt. Mijn voorstel is om het als conformstuk door te laten gaan naar de raad, als iedereen daarmee akkoord is.

01:11:58

Voorzitter: Dan sluit ik hiermee af. Ik dank u allen voor uw inbreng en nog een fijne avond.